

Bioètica

Codi: 43834

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4316227 Filosofia Aplicada	OB	0	1

Professor/a de contacte

Nom: Irene Gomez Franco

Correu electrònic: irene.gomez.franco@uab.cat

Altres indicacions sobre les llengües

Espanyol

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Equip docent extern a la UAB

Anna Quintanas

Prerequisits

És recomanable que els i les estudiants tinguin coneixements d'anglès i francès per a poder accedir directament a algunes de les fonts bibliogràfiques que es tractaran al llarg del curs.

Objectius

La bioètica és la disciplina que, aplicant una perspectiva ètica raonada, s'ocupa dels problemes relatius a la vida (la vida humana i el seu bé-estar, però també altres formes de vida com seria la dels animals no humans).

En aquest mòdul s'analitzaran les qüestions i controvèrsies actuals de la bioètica des d'una perspectiva ampliada.

En primer lloc, es traçarà un mapa històric-conceptual per passar a examinar temes relacionats amb la justícia social en l'àmbit de la salut, la concepció de la "persona" i les obligacions que tenim cap a les futures generacions (justícia intergeneracional). A la segona part es treballaran les relacions entre biopolítica i bioètica.

L'objectiu últim és que els i les estudiants reflexionin sobre els reptes contemporanis relacionats amb la vida i els desafiaments bioètics que plantegen els avanços de la tecnociència i l'estructura de l'acció humana.

Competències

- Analitzar críticament i sintetitzar informació obtinguda d'un article o monografia especialitzada, així com informació de qualitat distribuïda per Internet.
- Identificar i descriure els elements teòrics rellevants en la recerca ètica contemporània, especialment aquells associats a la qüestió del bé, la justícia i les implicacions polítiques.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
- Reconstruir i analitzar críticament les posicions dels principals investigadors actuals en filosofia de cada una de les branques centrals del màster (ciència, art, política), i utilitzar-ne les categories i el lèxic característics.
- Valorar críticament les implicacions sobre la condició humana de les noves formes ideològiques, polítiques, econòmiques i tecnològiques que actuen en el món contemporani.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament i sintetitzar informació obtinguda d'un article o monografia especialitzada, així com informació de qualitat distribuïda per Internet.
2. Aplicar al treball de casos els continguts teòrics de les ètiques contemporànies a les problemàtiques biomèdiques, clíniques i assistencials.
3. Aplicar la terminologia bioètica a les problemàtiques normatives referents a l'ecologia i l'ètica assistencial.
4. Aplicar les teories ètiques a les problemàtiques de l'àmbit del medi ambient i la sostenibilitat.
5. Aplicar les teories ètiques als contextos dels avenços biotecnològics i de les polítiques públiques de salut.
6. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
7. Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
8. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.

Continguts

1. Introducció a la bioètica
2. Bioètica i justícia social
3. Els drets de les futures generacions
4. El problema de la no-identitat i la noció de dany
5. Ètica biomèdica o bioètica global?
6. El rerefons biopolític de la bioètica
7. La medicalització creixent de la vida
8. L'imperatiu de la salut i la governamentalitat neoliberal

Metodologia

El mòdul s'estructura en 10 sessions de 3½ hores.

Les sessions tenen un format mixt de classe magistral i seminari. Els i les estudiants prenen part activa tant amb la seva presència com amb la seva participació en les classes magistrals i seminaris.

A les classes i les tutories, les professores supervisen l'elaboració del treball de mòdul.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes i orientació seminaris	35	1,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Tipus: Supervisades			
Tutories	17	0,68	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Tipus: Autònomes			
Lectura, anàlisi i investigació	66	2,64	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Avaluació

L'avaluació serà continuada i conté tres elements:

- dos presentacions orals d'un tema per cada part de l'assignatura (20% de la nota final cada una, total 40%).
- un treball escrit de mòdul (40%)
- la participació activa a classe (20% restant)

Les presentacions orals es portaran a terme durant les sessions de seminari sigui a la primera com a la segona part de l'assignatura.

Pel treball final de mòdul cal escollir la tutora segons es faci sobre la part de la prof. Anna Quintanas o sobre la part de la prof. Irene Gómez. Format *paper* (article acadèmic). Màxim 6 pàgs., sense comptar la portada, índex i bibliografia.

La participació serà avaluada per les dos docents del curs.

Cada docent marcarà una data i lloc per a la revisió de les proves avaluadores. Hi haurà també una data de recuperació que serà acordada amb la Facultat.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. Les professores vetllaran perquè la/ l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-----	-------	------	--------------------------

2 presentacions orals (una per cada part de l'assignatura)	40%	13	0,52	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Participació a classe	20%	6	0,24	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Treball de mòdul	40%	13	0,52	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Bibliografia

A l'inici del curs es facilitarà una bibliografia ampliada i detallada.

Algunes obres bàsiques:

ÁVILA, I. D. (comp.), *La cuestión animal(ista)*, Ediciones desde Abajo, Bogotá, 2016.

BEISTEGUI, M. i altres, *The Care of Life. Transdisciplinary Perspectives in Bioethics and Biopolitics*, Rowman and Littlefield, London, 2015.

CAMFIC (Societat Catalana de Medicina Familiar i Comunitària), *Malalts de salut? Reflexions al voltant de les noves demandes i les respostes del sistema sanitari*, vol. 24, Suplement 1, 2on trimestre 2006.

CBC (Comité de Bioética de Catalunya), *La qualitat en els comitès d'ètica assistencial*, Barcelona, 2013.

CCBC (Comitè Consultiu de Bioètica de Catalunya), *Jornada de debat. La medicalització creixent de la vida*, Generalitat de Catalunya, Departament de Salut, 2007.

DOVE, E. S. i altres, "Beyond individualism: is there a place for relational autonomy in clinical practice and research?", *Clinical Ethics*, 2017, pp. 1-16.

GÓMEZ, I., *Deudas pendientes*, CSIC - Plaza y Valdés, Madrid, 2020.

LECAROS, J. A., "Ecological ethics: the road of responsibility towards global bioethics", *Ramon Llull Journal*, nº 4, 2013, pp. 201-215.

LÓPEZ DE LA VIEJA, M^a. T., "Bioética feminista", *Dilemata*, año 6, nº 15, 2014, pp. 143-152.

MARSICO, G., *Bioética: voces de mujeres*, Narcea S. A. Ediciones, Madrid, 2003.

PARFIT, D. *Razones y personas*, Antonio Machado Libros, Madrid, 2004.

PICHOT, A., *La société pure. De Darwin à Hitler*, Flammarion, París, 2000.

QUINTANAS, A. (ed.), *El trasfondo biopolítico de la bioética*, Documenta Universitaria, Girona, 2013.

ROSE, N., *Politics of life itself: biomedicine, power and subjectivity in the twenty-first century*, Princeton University Press, Princeton, 2006.

SAVULESCU, J., *¿Decisiones peligrosas?*, Madrid: Tecnos, 2012.

SANDEL, M., *Contra la perfección*, Barcelona: Marbot, 2007.

VALLS-LLOVET, C., *Mujeres, salud y poder*, Ediciones Cátedra, Madrid, 2016.

V.A.V.A., *Bioética y feminismo. Estudios multidisciplinares de género*, Ediciones Universidad de Salamanca, Salamanca, 2006.

WILKINSON, R. y PICKETT, K., *Desigualdad. Un análisis de la (in)felicidad colectiva*, Madrid: Turner, 2009.

WILLIAMS, L., "Human ecology, bio-ethics and Human rights in the anthropocene", *Studia Bioethica*, vol. 8, nº 2, 2015, pp. 25-35.

Programari

No escau.